

Lisa 3. Iivelduse, oksendamise ravi algoritm

Iivelduse ja oksendamise võimaliku põhjuse selgitamine ja ravi

Infektsioon	→	Antibiootikum, seeninfektsiooni ravi
Tõusnud intrakraniaalne rõhk	→	Deksametasoon
GERD, haavandtõbi	→	Prootonpumba inhibiitorid
Kõhukinnisus	→	Lahtistid (vt kõhukinnisuse ravi algoritmi lisa 5)
Hüperkaltseemia	→	Rehüdratsioon, bisfosfonaadid, denosumaab, deksametasoon
Ureemia	→	Rehüdratsioon
Ravimid	→	Võimalusel vahetamine või annuse vähendamine
Opiaadid	→	Ravimi vahetamine, üleminek plaastrile või parenteraalsele manustamisele
Keemia ja kiiritusravi	→	Antiemetiline ravi vastavalt keemia- või kiiritusravi skeemile
Astsiit	→	Astsiidi punktsioon
Ärevus	→	Rahustamine, informeerimine, bensodiasepiinid
Tugev köha	→	Pärssimine kodeiiniga
Süljevool	→	Atropiin, hüostsiin-butüülbromiid või hüdrobromiid*
Valu	→	Valu leevendamine

Iivelduse mittefarmakoloogiline ravi

- Ebameeldivate lõhnade, helide, vaadete vähendamine
- Rasvasest, vürtsikast, soolasest toidust hoidumine
- Korraga väikeste toidukoguste tarbimine, sagedamini söömine
- Piisav vedelikutarbimine
- Ravimite võtmise sobitamine toiduga
- Patsiendi iseseisvuse toetamine – käepärast jook, kausid, rätikud
- Jääkuubikute imemine
- Suuhügieen ning regulaarne suu loputamine

Kui iiveldust/oksendamist ei saa kontrolli alla ja muud põhjused on ravitud

Iivelduse ja oksendamise farmakoloogiline ravi

Infusioonravi tasakaalustatud elektrolüütide lahusega	<ul style="list-style-type: none"> • 10–20 ml/kg iv, sc, kui sellest on patsiendile leevendust
Mao staas	<ul style="list-style-type: none"> • Metoklopramiid 10 mg x 3 po, iv, pr, sc; im 30 minutit enne sööki ja ööseks
Funktsionaalne soole obstruktsioon	<ul style="list-style-type: none"> • Haloperidooli suukaudsed tilgad 2 mg/ml (10 tilka = 1 mg) 5–20 tilka x 1–3 sl • Haloperidooli süstelahus 0,5–2,5 mg x 2–3 (4) sc, im • Deksametasoon 8–16 mg x 1 hommikul po, sc, im, iv • Hüostsiin-butüülbromiid 60–120 mg / 24 tundi püsi-infusioonina sc; vajadusel 20 mg 2 tunni järel sc
Ravimitest põhjustatud iiveldus, hüperkaltseemia, ureemiline jm keemiline iiveldus	<ul style="list-style-type: none"> • Haloperidooli suukaudsed tilgad 2 mg / ml 5–20 tilka x 1–3 sl • Haloperidooli tabletid 1,5–3 mg x 2–3 po • Haloperidooli süstelahus 0,5–2,5 mg x 2–3 sc, im
Keemiaravist tingitud iiveldus	<ul style="list-style-type: none"> • Profülaktika vastavalt keemiaravi skeemile • Deksametasoon 2–16 mg x 1 hommikul po, sc, iv, im
Intrakraniaalse rõhu tõus	<ul style="list-style-type: none"> • Deksametasoon 8–16 mg x 1 hommikul po, im, iv, sc
Ebaselge põhjusega iiveldus	<ul style="list-style-type: none"> • Metoklopramiid 10 mg x 3 po, pr, sc, iv ja/või • Granisetron 1 mg x 2 või 2 mg x 1 po, 1 mg x 2 iv; ondansetron 4–8 mg x 1–3 iv, sc • Deksametasoon 4–8 mg x 1 hommikul po, im, iv, sc

Hüostsiin-butüülbromiid on Eestis saadaval, hüostsiin-hüdrobromiid (skopolamiini plaaster) praegu mitte.

Lühendid: po – suu kaudu; sl – keele alla; sc – nahaalusi; im – intramuskulaarselt; iv – intravenoosselt; pr – rektaalselt